

MUHACİRLİKTE SİĞINMACILIĞA BİR DÖNÜŞÜM HİKAYESİ

Akif EMRE, 1 Eylül 2015

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/akif-emre/muhacirlikten-siginmaciliga-bir-donuum-hikayesi-2019995>

Muhacir olmak mülteci olmaktan, göçmenlikten farklıdır.

Anadolu bu anlamda muhacir toprağıdır. Anadolu'nun bunca renk ve coğrafyadan sökün edip gelenlerle bir olup kaynaşmasının yegane sebebi bunların muhacir, burasının da hicret yurdu olmasıdır.

Her mülteci, her göçmen muhacir değildir.

Kırım'dan başlayarak Kafkaslar'dan büyük Çerkez sürgününden 93 Harbi muhacirlerine, Balkanlardan Girit'e kadar kopup gelen muhacirlere Anadolu'nun yurt olması, gelenlerin muhacirliklerinde aranmalı. Hatta bu renk ve iklim farklılığını Endülüs'ten sürülen muhacirlere kadar uzatabiliriz. O dönem sadece Anadolu değil, Osmanlı toprağının tümü bir muhaceret yurdu oldu Endülüs Müslümanları ve 17. yüzyılın başından itibaren de Moriskolar için.

Muhaceret hicret eylemidir. Hicret etmek zorunda kalanların başka bir Müslüman toprağına hicret etmesi, hicret hakkını kendinde bulması, diğerlerinin de hicret edenlere kucak açması ve açmak zorunda olması hali... Her ikisinin de karşılıklı sorumluluk bilincini kuşandıkları ümmet tasavvuru... Bu nedenle Boşnak, Çerkez, Tatar, Arnavut pek çok dil ve renk bu topraklarda kolayca kaynaştı, vatan bildi Anadolu'yu, ortak bir millet şuuruna erdi.

Zihin haritamızda muhacir, mülteci, göçmen, sığınmacı arasındaki anlam katmanları nedeysen kalmadı, herkes aynı kategoriye indirildi. İnsan olarak darda kalan her kim olursa olsun ona karşı sorumlumuzla Müslüman olarak kapımızı çalan başka Müslümana karşı sorumluluğun gereği kucaklamak arasında mahiyet farkı olsa gerek. Bu farktır ki, yüzlerce yıldır gelen muhacir kervanlarının daimî yerleşik yurdu haline geldi bu topraklar.

Darü'l-İslam'a ve emin yere sığınmaktır muhaceret...

Bu topraklara bunca çile ve fedakarlıkla yüz binlerin kopup gelmesi Darü'l-İslam olmasından, Müslümanca yaşama imkanının aranmasındandır. Bu kaygıları olmasaydı Kafkaslardan, Balkanlardan hatta Endülüs'ten kopup sığınmazdı insanlar buralara...

Bu toprakların kaderi, aynı gerekçelerle kimilerinin ülkeyi terk etmeye zorlandığı yaman çelişkiyle yoğrulur. Kimileri için hicret yurdu, kimileri için hicret edilecek yer anlamında açmazlar yumağıdır.

Şimdilerde Suriyelilere verilen sığınmacı yakıştırması hicret yurdu olma vasfını yitirmesinden mi yoksa hafızalarımızdan bu anlamın silinmesinden mi kaynaklandığı sorusu sarsıcı bir gerçeklik olarak duruyor.

Avrupa bu sorunu seküler ve aynı zamanda son derece ekonomik tanımlar içine sıkıştırdı. Refugee ile imigrant farkı kabaca bu niyeti temsil eder. Görünüşte savaş, baskı gibi hayati nedenlerle sığınanlara tanınan hak ile bu tür gerekçeler olmadan vatandaşlık arayışında olanlar ayrı tutulur.

Bir yanda insanlığın efendisi olarak evrensel değer ihracının sorumluluğunu üstlenmiş görünürken, ucuz iş gücü kapasitesinin dışında her mülteci akınını Kutsal Roma'nın sınırları dışında tutmak için her türlü oyunu kurmaktan kaçınmaz.

Seküler standartlarına rağmen resmi düzeyde de kültürel ayrımcılık her zaman geçerlidir.

Ülkelerin çıkarları, kolonyal alışkanlıkların sürdürülmesine doğrudan bağlıdır. Ne var ki, bu durumun zaman zaman milliyetçilik sorununu ortaya çıkarmasından endişe duyulur. İnce ince işlenen bir söylemle, yazılı olmayan kurallarla göçmen ve işçi potası hassas dengelere göre ayarlanır.

Bu niyeti açıktan ilan eden Slovakya ve Çek Cumhuriyeti oldu: sadece Hristiyan göçmenleri sınırlarına kabul edeceklerdi.

Avrupalıları ayrımcılıkla suçlamak hicret yurdunun mukimleri için bir tür kendi hakikatini unutmayı sağlıyor. Siyasi, ekonomik kaosun içindeki Müslüman ülkelerden insanlar neden İslam topraklarına gelmiyor da ölümü göze alarak Yeni Roma'nın sınırlarını zorluyorlar?

İki sebebi var. Ya onlar muhaceretten vazgeçtiler yahut ülkelerimiz hicret yurdu olmaktan çıktı.

Bir Müslümana sığınacak bir liman güveni verebiliyorsak bunun sebebi sadece ekonomik durumla açıklanmasa gerek.

Muhacir ile mülteci arasındaki farkın bilincinde değilsek hicret sahibi olma vasfını yitirdik demektir. Milyonları aşan Suriyeli muhacirlere ev sahipliği yapıyor olsak bile hala sığınmacı gözüyle bakıyorsak anlam buharlaşmış demektir.